

Sporda çift yönlü kariyer Dual career in sports

*İlke Özyüksel Mihrioğlu¹, Murat Kalfa²

¹ Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, ilkeozyuksel@gmail.com, 0009-0001-6044-3693

² Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, mkalfa@gazi.edu.tr, 0000-0001-9809-7282

ÖZET

Genç ve nitelikli bireylerin, kariyerleriyle ilgili geniş bir anlayışa sahip olmaları sağlıklı bir süreç geçirilmesi açısından önemlidir. Son dönemde sadece tek bir mesleğe yönelimin yer aldığı kariyer olgusundan çok uzun vadede bireyin gelişimine odaklı bir şekilde katmanlı bir yapı olarak karşımıza çıkan çift yönlü kariyer yaklaşımına rastlanmaktadır. Çift yönlü kariyer, her iki meslek alanında özel uzmanlık ve deneyim gerektirirken, bu yaklaşımın bireye farklı alanlarda statü, unvan ve kariyer yolları sunmaktadır. Bu yaklaşımla hem eğitim hayatını hem de kariyerini sürdüren bireylerin bir bölümünü de sporcular oluşturmaktadır. Hem spor kariyeri hem de eğitim hayatı devam eden öğrenci sporcular akademik başarı elde etmeye çalışmanın yanı sıra yoğun antrenman ve maç programları, kamplar ve okul takımında yer alma gibi çeşitli sorumlulukları eş zamanlı olarak yürütmektedir. Spor dallarına göre değişiklik göstermekle birlikte, hem biyolojik faktörlerin etkisiyle spor kariyerinin belli bir yaşa kadar devam etmesi, hem de sürekli bir sakatlık riskinin varlığı, çift yönlü kariyerin spor sonrası yaşam için önemini artırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kariyer, çift yönlü kariyer, spor, sportif kariyer.

ABSTRACT

Young and qualified individuals must have a broad understanding of their careers to have a healthy process. Recently, there has been a dual career approach, which is a layered structure that focuses on the development of the individual in the long term rather than a career that focuses on a single profession. While a dual career requires particular expertise and experience in both professions, this approach offers status, title, and career paths in different fields. Some of the individuals who pursue both their education and career with this approach are athletes. Student-athletes who continue their sports career and education life simultaneously carry out various responsibilities such as intensive training and game programs and camps, participating in the school team, and trying to achieve academic success. Although it varies according to sports disciplines, the sports career continues until a certain age due to biological factors, and the presence of a constant risk of injury increases the importance of a dual career for life after sports.

Keywords: Career, dual career, sport, sporting career.

Citation: Özyüksel Mihrioğlu, İ., & Kalfa, M., (2024). *Sporda çift yönlü kariyer, Herkes için Spor ve Rekreasyon Dergisi*, 6 (2), 193-197.

Gönderme Tarihi/Received Date:
15.05.2024

Kabul Tarihi/Accepted Date:
30.06.2024

Yayımlanma Tarihi/Published Online:
30.06.2024

<https://doi.org/10.56639/jsar.1484850>

*Corresponding author:
ilkeozyuksel@gmail.com

GİRİŞ

Yaşam akışı boyunca bireyler, belirli süreçlerden geçmekte ve gelişmektedir. Bu süreçler kendi içerisinde farklılık göstermektedir. Kişinin eğitim-öğretim ve çalışma hayatı zaman açısından en çok yer aldığı kısımlardır. Eğitim hayatının devamında planlanan çalışma hayatına geçişte çeşitli kariyer planlamalarından bahsetmek mümkündür. Genç ve nitelikli bireylerin, kariyerleriyle ilgili geniş bir anlayışa sahip olmaları sağlıklı bir süreç geçirilmesi açısından önemlidir. Bunun yanı sıra çeşitli kariyer fırsatlarını değerlendirme konusunda zorluklar yaşayabilecekleri düşünülerek kariyer planlaması yapılması gerekmektedir. Son dönemde sadece tek bir mesleğe yönelimin yer aldığı kariyer olgusundan çok uzun vadede bireyin gelişimine odaklı bir şekilde katmanlı bir yapı olarak karşımıza çıkan çift yönlü kariyer yaklaşımına rastlanmaktadır (Karakaş, Esen & Uslu, 2021). Kariyerin değişen dinamiklerine ayak uyduran ve sınırsız kariyer anlayışını tamamlayan bir diğer kavram olan "çok yönlü" terimi 1990'ların sonlarında önem kazanmış ve kabul görmüştür (Baruch, 2014).

Çift yönlü kariyer, her iki meslek alanında özel uzmanlık ve deneyim gerektirirken, bu yaklaşımın bireye farklı alanlarda statü, unvan ve kariyer yolları sunmaktadır. Genel bir tanımla çift yönlü kariyer, bir bireyin aynı anda birden fazla kariyer yolunda ilerlemesi veya en az iki farklı alanda kariyer, statü veya unvan elde etmesi şeklinde ifade edilmektedir (Sambulova, 2010). Bireyler bu anlayışla birlikte eğitimine devam ederken bir yandan da kariyerlerini sürdürebilme, daha sonrasında ise hem eğitim aldığı alanda hem de eğitim dışı yer aldıkları mevcut kariyerlerine devam edebilme imkanına sahiptir (Drucker, 2003). Diğer yandan bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulduğunda bu durumun sürdürülebilmesi oldukça zordur. Çift yönlü kariyer alanında aynı anda ilerlemeyi amaçlayan bireyin, enerjisini ve yetkinliklerini tek bir alanda yoğunlaştırmak yerine iki alana dağıtması, başarısını olumsuz yönde etkileyebilir (Şimşek & Öge, 2014). Bu yaklaşımla hem eğitim hayatını hem de kariyerini sürdüren bireylerin bir bölümünü de sporcular oluşturmaktadır. Özellikle olimpiik ve profesyonel sporculara yüklenen koşullar, spor kariyerlerine giderek artan bir şekilde daha fazla adanmışlık gerektirecek düzeyde olmaktadır. Buradanyola çıkılarak sporcuların atletik kariyerlerinin, hayatlarının önemli bir parçası olduğu vurgulanmaktadır (Sambulova, 2010). Bu alanda hem spor kariyerinin hem de eğitim hayatının sürdürülebilmesi ve farklı bir alana geçişte sıkıntı yaşanmaması adına sporcuların atletik ya da atletik olamayan kariyer geçişlerinin desteklenmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu bağlamda çalışmada sporda çift yönlü kariyer olgusunun ve sporcuların kariyer geçişlerinde karşılaştıkları sorunların incelenmesi amaçlanmaktadır.

Sporda yetenek seçimi, branşa yönelme ve branşta temel eğitim ve alanda gelişim gösterme gibi genç yaşta yaşanan süreçler sporcuların eğitim hayatıyla birlikte devam etmektedir (Wylleman, De Knop & Reints, 2013). Bunun yanı sıra profesyonel anlamda üst düzey liglerde yer alma ve bu durumu sürdürme süreleri yaklaşık olarak üniversite yıllarını da kapsamaktadır. Yorucu ve zaman alıcı bir görev olarak görülebilen sportif kariyer, aynı zamanda heyecan verici ve keyifli bir deneyimdir. Hem spor kariyeri hem de eğitim hayatı devam eden öğrenci sporcular akademik başarı elde etmeye çalışmanın yanı sıra yoğun antrenman ve maç programları,

kamplar ve okul takımında yer alma gibi çeşitli sorumlulukları eş zamanlı olarak yürütmektedir (De Knop, Wylleman, Van Hoecke, De Martalaer & Bollaert, 1999).

Her bir birey kendi kariyerinden sorumludur. Bu bakış açısıyla öğrenci sporculardan da hem kendi kariyerlerini yönetmeleri ve kendi kendilerini idare etmeleri hem de başarılı olmaları beklenmektedir. Ancak sporcuların süreç içerisinde karşılaştıkları sorunlar ve güçlükler eğitim ve spor hayatlarında elde etmek istedikleri başarılarla engel teşkil etmemeli, aksine eğitimden sonraki hayatlarına yönelik planlamaların doğru bir şekilde yapılmasında yardım almaları sağlanmalıdır (Wylleman & Reints, 2010). Sporunun zamanını ve enerjisini spor kariyerini geliştirmeye adanmış, bu nedenle spor dışındaki yaşam alanlarını geliştirmek için çok az zamanı kaldığı gözlemlenmektedir (Torregrosa, Ramis, Pallarés, Azócar & Selva, 2015; Wylleman & Lavallee, 2004). Bu doğrultuda sporculara yönelik kariyer desteğinin doğru yönde verilmesi gerekmektedir (Hackfort, Duda & Lidor, 2005). Spor dallarına göre değişiklik göstermekle birlikte, hem biyolojik faktörlerin etkisiyle spor kariyerinin belli bir yaşa kadar devam etmesi, hem de sürekli bir sakatlık riskinin varlığı, çift yönlü kariyerin spor sonrası yaşam için önemini artırmaktadır.

YÖNTEM

Sporla çift yönlü kariyer olgusunun ve sporcuların kariyer geçişlerinde karşılaştıkları sorunların incelenmesi amaçlandığı bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi yöntemine başvurulmuştur. Doküman incelemesi, araştırma verilerinin elektronik veya basılı materyallerinin sistematik bir biçimde sorgulanarak, incelenmesi ve değerlendirilmesi sürecini ifade etmektedir (Bowen, 2009). Belge incelemesi yöntemi, çalışma içeriğinde yer verilmek istenen başlıklara öncelik vererek, kapsam hakkında bilgiye odaklanmaktadır (Aydoğdu, Karamustafaoğlu & Bülbül, 2017). Bu çalışma kavramsal bir bakış açısıyla çift yönlü kariyer kavramı, eğitim ve spor hayatı içerisinde birlikte ele alınmış ve sporcular üzerinden incelenmiştir. Derleme çalışması, mevcut literatürdeki fikir ve yaklaşımların özetlenmesine veya bunların sentezlenerek bir bütün oluşturulmasına yönelik bir katkı sağlamaktadır (Herdman, 2006).

Araştırmanın Etiği: Anket, mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme teknikleri kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütülen her türlü araştırmalar, insan ve hayvanların (materyal/veriler dahil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanılması, insanlar üzerinde yapılan klinik araştırmalar, hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalar, kişisel verilerin korunması kanunu gereğince retrospektif çalışmalar için Etik Kurul İzni gerekmektedir.

TARTIŞMA

Hall (1996), çok yönlü kariyeri, bireyin kendi kariyerini ve yolunu dönüştürme sorumluluğunu, organizasyondan ziyade bireyin üstlendiği yeni bir kariyer biçimi veya yönelimi olarak tanımlamaktadır. Eğitim hayatına ve sportif kariyerine devam eden sporcular özelinde düşünüldüğünde, bir alanda kazanılan becerilerin diğer bir alana aktarılabilme ve değerlendirilebilme yeteneğine sahip olmasıyla spor ve öğrenimin entegrasyonu, kısa vadeli ve uzun vadeli potansiyel değer ve faydalar sunmaktadır (Storm vd., 2021). Gelişimsel açıdan bakıldığında ise, sporcuların spor yaşamları süresince psikolojik, sosyal, akademik ve finansal zorluklarla karşı karşıya kaldıkları bilinmektedir (Aunola, Selänne, Selänne & Ryba, 2018). Diğer yandan seçkin öğrenci-sporcuların karşı karşıya kaldığı temel güçlüklerden birisi de üst düzey sporlarda kendilerine yapılan yatırımları eğitim veya iş ile birleştirmektir (Wylleman & Reints, 2010). Bu durum, yoğun antrenman ve rekabet seviyeleri ile eğitimin birlikte yürütülmesi söz konusu olduğunda, öğrenci-sporcular oldukça zordur (Capranica & Millard-Stafford, 2011; Conzelmann & Nagel, 2003). Öğrenci-sporcular üzerinde çalışmalarda, bir tarafta spora öncelik vermektense diğer taraftan eğitim ve mesleki gelişime öncelik vermeye kadar karmaşık bir deneyimler sürekliliğinin varlığından söz edilmektedir (Stambulova, Engström, Franck, Linnér & Lindahl, 2015). Gelecekteki iş fırsatlarına hazırlanmaya odaklananlar öğrenci-sporcular, kimi zaman eğitim hayatlarına öncelik vermek için sporu bırakma eğiliminde olabilirler. Sporculara, spora katılımı elde ettikleri fiziksel, psikolojik, sosyal ve zihinsel kazanımları en üst düzeye çıkarmak (Koçak, Sönmez ve Doğusan, 2023), eğitim ve spor hayatının sağlıklı bir şekilde birlikte yürütülmesi ve kariyer yolunda olumlu dönütler alınması için destek sunulması gerekmektedir. Bu destek; öğrenci-sporcuların geçmiş deneyimleri, mevcut durumu ve yaşamın çeşitli alanlarındaki algılanan geleceği ile ilgilidir ve ardından geçmiş ile bugün ve bugün ile gelecek arasında köprü kurulması şeklindedir. Ryba, Stambulova, Selänne, Aunola ve Nurmi'ye (2017) göre, sporcuların spordaki gelişimsel geçişleri, eğitim ve mesleki gelişimleri gibi diğer yaşam alanlarında meydana gelen geçişlerle eş zamanlı ve karşılıklı etkileşim içindedir.

Kariyer yolunda gerçekleşen geçişler, sporcuların sporda veya yaşamın diğer alanlarında başarılı bir şekilde devam etmek için karşılamaları gereken talepler dizisiyle kendini gösteren, kariyer gelişimindeki dönüm aşamalarıdır. Sporcuların yaklaşan geçiş talepleri konusunda farkındalıklarını artırmalarına yardımcı olmak ve etkili başa çıkma için gerekli tüm kaynakları geliştirmelerine olanak sağlamak kariyer geçişlerinde yaşanabilecek krizlerin önüne geçmektedir (Alfermann & Stambulova, 2007). Antrenmanları, müsabakaları, okuldaki eğitimleri veya meslekleri arasında denge kurmaya çalışan sporcular için (De Knop vd., 1999) geçişlerde belirli bir denge olması önemli bir unsur olarak görülmektedir. Geçişlerde sağlanan dengenin herkes için aynı şekilde olması beklenemez. Bireysel farklılıklar göz önünde bulundurularak geleneksel yöntemlerin dışında uygulamalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu da bireyi merkeze alan yaklaşımları daha işlevsel hale getirmektedir (Uslu & Çubuk, 2015). Bu bağlamda optimal kariyer geçişleri önem kazanmaktadır. Optimal çift kariyer dengesi öğrenci sporcuların spor, eğitim ve özel yaşamlarına ilişkin hedeflerine ulaşmaları için sağlık ve iyi oluş düzeylerini korumalarına yardımcı olan çalışmaların planlanması olarak tanımlanmaktadır (Stambulova & Wylleman, 2015). Optimal çift kariyerin sporcuların yaşamının diğer alanlarını dengelemek ve sporcuları spordan sonraki hayata hazırlamak için iyi bir çözüm olduğu kanıtlanmıştır (Küttel, Christensen, Zysko & Hansen, 2020).

Literatürde çift kariyer olarak adlandırılan spor ve eğitim veya mesleki gelişimin bu ikiz yolu, bireyin hayatında fiziksel, psikolojik ve sosyal gelişimi açısından biçimlendirici bir aşamayı temsil eder (Cartigny, Fletcher, Coupland & Taylor, 2021). Üst düzey öğrenci-sporcuların çift kariyer gelişimlerinde sosyal-ekolojik belirleyiciler özelinde, üst düzey öğrenci-sporcuların kariyer gelişiminin bireysel olarak belirlenmesinin ötesinde okul, aile, eğitim yeri, politikalar ve çevre gibi sosyal bağlamlardan da etkilendiği görülmektedir (Sum vd., 2017). Bu alana dahil olan genç ve yetenekli bireylerin kendi kariyerleri için kaynak olarak gördükleri, taleplerle başa çıkmayı kolaylaştıran içsel faktörler veya güçlü yönler (Alfermann ve Stambulova, 2007; Hunter, 2004) olan kısmın ise yine kendileri oldukları görülmektedir (Debois, Ledon & Wylleman, 2015; Stambulova vd., 2015). Bu sebeple rehberlik hizmetleri ile sporunun güçlü yanlarının desteklenmesi gerektiği vurgulanmaktadır (De Subijana, Barriopedro & Conde, 2015). Ayrıca uluslararası boyutta öğrenci-sporcuların kariyer yolunda tek yönlü gelişim göstermelerinin önüne geçme için çeşitli modeller, stratejiler ve politikalar daha fazla alana yayılmalı ve geliştirilmelidir. Bu stratejilerle, sporcuların spor kariyerleri ile eğitim kariyerleri arasında dengenin sağlanması, spor bilimleri alanı ve alan dışı farklı bir kariyer fırsatı yakalaması, spor sonrası kariyerini düşünerek spor kariyerini bırakma eğiliminin önlenmesi hedeflenmektedir (Koçak vd., 2023; Wylleman & Lavallee, 2004; Wylleman, Reints & De Knop, 2013). Bahsedilen modeller, stratejiler ve politikalar, sadece öğrenci-sporcu özelinde değil, aynı zamansa kariyerini geliştirmeyi düşünen bireylere önemli katkılar sunabilmektedir. Literatürde yapılan araştırmalarda, sporda yüksek performans ile akademik başarı arasında olumsuz bir ilişki olduğuna dair bazı kanıtlar içerse de (Adler ve Adler, 1985; Purdy, Eitzen ve Hufnagel, 1982), yetenekli sporcuların her iki alanda da başarılı olmak için yüksek motivasyona sahip olma eğiliminde olduklarını (Durand-Bush ve Salmela, 2002; Lupo vd., 2015; Lupo vd., 2017; Umbach, Palmer, Kuh ve Hannah, 2006) ancak her ikisinde de başarılı olmanın, örneğin zaman kısıtlamaları, çakışan programlar ve çelişen hedefler nedeniyle oldukça zorlu olduğunu göstermektedir (Stambulova & Wylleman, 2015). Bunun yanı sıra çift kariyer, yaşamlarını spordan kazanmak için profesyonel sporcu olamayan veya olmaya istekli olmayan sporcular için de özellikle çekici görünmektedir (Baron-Thiene & Alfermann, 2015). Diğer yandan farklı çalışmalarda, spor ve eğitimsel/mesleki çabaları etkili bir şekilde yönetmenin, çeşitli refah yararları geliştirebileceğini ve spor sonrası hayata sorunsuz bir geçiş sağlayabileceği de öne sürülmektedir (Miller & Kerr, 2002; Ryba vd., 2017; Taylor & Lavallee, 2009).

Çift kariyerli öğrenci-sporcuların, gerekli ikili kariyer yeterliliklerine sahip olmanın yanı sıra, uygun niteliklere sahip olmaları yoluyla dengeli bir yaşam tarzı elde etmeleri mümkündür. Spor branşlarına göre değişiklik gösterse de hem spor yaşamının biyolojik nedenlerden dolayı belirli bir yaşa kadar devam etmesi hem de sakatlık riskinin her zaman bulunması nedeniyle çift kariyer spor sonrası yaşam için oldukça önem taşımaktadır. Ayrıca çift yönlü kariyerlerini sürdürmeye çalışan sporcuların, spor ve akademik kariyerlerinin yanı sıra, bir birey olarak psikososyal gelişimleri çerçevesinde günlük yaşamlarında sosyal rollerini yönetmek için hem zaman hem de enerji harcamaları gerektiğinden çeşitli zorluklarla karşılaştıkları bilinmektedir (Cosh & Tully, 2015; De Brandt, Wylleman, Torregrossa, Defruyt & Van Rossem, 2017; Wylleman & Lavallee, 2004) Bu nedenle spor kariyerleri ve mesleki entegrasyonlarının tehlikeye girmemesi için, özellikle spor organizasyonları tarafından spor ve eğitim hayatını birlikte sürdüren gençlerin eğitim ve mesleki eğitimlerine özel önem verilmesi gerekmektedir. Sporcuların kariyer yönetiminde sağlıklı kararlar almalarına yardımcı olan destek sağlayıcılar konusunda hem bütünsel hem de bireysel yaklaşımlar benimsenmelidir.

Kaynaklar

- Adler, P. & Adler, P. A. (1985). From Idealism To Pragmatic Detachment: The Academic Performance Of College Athletes. *Sociology Of Education*, 241-250.
- Alfermann, D. & Stambulova N. (2007). Career Transitions And Career Termination. In G. Tenenbaum & R. C. Eklund (Eds.), *Handbook Of Sport Psychology* (pp. 712–733). Hoboken: John Wiley & Sons Inc.
- Aunola, K., Selänne, A., Selänne, H. & Ryba, T. V. (2018). The Role Of Adolescent Athletes' Task Value Patterns In Their Educational And Athletic Career Aspirations. *Learning and Individual Differences*, 63, 34-43.
- Aydoğdu, Ü. R., Karamustafaoğlu, O. & Bülbül, M. Ş. (2017). Akademik Araştırmalarda Araştırma Yöntemleri İle Örneklem İlişkisi: Doğrulayıcı Doküman Analizi Örneği. *Z.G. Eğitim Fakültesi Dergisi*, (30), 556-565.
- Baron-Thiene, A. & Alfermann, D. (2015). Personal Characteristics As Predictors For Dual Career Dropout Versus Continuation—A Prospective Study Of Adolescent Athletes From German Elite Sport Schools. *Psychology Of Sport And Exercise*, 21, 42-49.
- Baruch, Y. (2014). The Development And Validation Of A Measure For Protean Career Orientation. *The International Journal of Human Resource Management*, 25(19), 2702-2723.
- Bowen, G. A. (2009). Document Analysis As A Qualitative Research Method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40.
- Bozyiğit, E., Kılıç, S. K., Öncü, E. & Gürbüz, B. (2022). Sporcu Öğrenci Kariyer Farkındalığı Envanteri: Faktör Yapısı Ve Demografik Farklılıklar. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 237-251.
- Capranica, L. & Millard-Stafford, M. L. (2011). Youth Sport Specialization: How To Manage Competition And Training?. *International Journal Of Sports Physiology And Performance*, 6(4), 572-579.
- Cartigny, E., Fletcher, D., Coupland, C. & Taylor, G. (2021). Mind The Gap: A Grounded Theory Of Dual Career Pathways In Sport. *Journal Of Applied Sport Psychology*, 33(3), 280-301.
- Conzelmann, A. & Nagel, S. (2003). Professional Careers Of The German Olympic Athletes. *International Review For The Sociology Of Sport*, 38(3), 259-280.
- Cosh, S., & Tully, P. J. (2015). Stressors, Coping, And Support Mechanisms For Student Athletes Combining Elite Sport And Tertiary Education: Implications For Practice. *The Sport Psychologist*, 29(2), 120-133.
- De Brandt, K., Wylleman, P., Torregrossa, M., Defruyt, S., & Van Rossem, N. (2017). Student-Athletes' Perceptions Of Four Dual Career Competencies. *Revista De Psicología Del Deporte*, 26(4), 28-33.
- De Knop, P., Wylleman, P., Van Hoecke, J., De Martelaer, K. & Bollaert, L. (1999). A European Approach To The Management

- Of The Combination Of Academics And Elite-Level Sport. *Perspectives: The Interdisciplinary Series Of Physical Education And Sport Science: School Sports And Competition*, 1, 49-62.
- De Subijana, C. L., Barriopedro, M. & Conde, E. (2015). Supporting Dual Career In Spain: Elite Athletes' Barriers To Study. *Psychology Of Sport And Exercise*, 21, 57-64.
- Debois, N., Ledon, A. & Wylleman, P. (2015). A Lifespan Perspective On The Dual Career Of Elite Male athletes. *Psychology of Sport and Exercise*, 21, 15-26.
- Drucker, P. F. (2003). *Geleceğin Toplumunda Yönetim* (M. Zaman, Çev.). İstanbul: Promat.
- Durand-Bush, N. & Salmela, J. H. (2002). The Development And Maintenance Of Expert Athletic Performance: Perceptions Of World And Olympic Champions. *Journal Of Applied Sport Psychology*, 14(3), 154-171.
- Hackfort, D., Duda, J. L. & Lidor, R. (2005). *Handbook Of Research In Applied Sport And Exercise Psychology: International Perspectives*. West Virginia: Fitness Information Technology, Inc..
- Hall, D. T. (1996). *The Career Is Dead--Long Live the Career. A Relational Approach to Careers. The Jossey-Bass Business & Management Series*. San Francisco: Jossey-Bass Inc.
- Herdman, E. A. (2006). Derleme Makale Yazımında, Konferans Ve Bildiri Sunumu Hazırlamada Pratik Bilgiler. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 3(1), 2-4.
- Hunter, W. D. (2004). *Knowledge, Skills, Attitudes, And Experiences Necessary To Become Globally Competent*. Pennsylvania: Lehigh University.
- Karadağ, D. & Aşçı, F. H. (2021). "Sporcular İçin Çift Kariyer Yetkinliği Ölçeği"nin Türkçe Uyarlaması. *Türkiye Klinikleri Journal of Sports Sciences*, 13(2), 284-291.
- Karakaş, U., Esen, S. & Uslu, T. (2021). Spor Lisesi Öğrencilerinin Demografik Özellikleri ve Okul Türü Bağlamında Karakteristik Özelliklerinin ve Kariyer Kaygılarının Farklılaşması, 19th International Sport Sciences Congress Book of Abstracts, Spor Bilimleri Derneği, 11-14 November 2020, ISBN: 978-605-74924-3-2, 188-189.
- Koçak, F., Sönmez, B. Y. & Doğusan, S. N. (2023). Türkiye'de Çift Kariyer Yolunda Öğrenci Sporcular: Eğitim Mi Spor Mu İkilemi?. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 243-263.
- Küttel, A., Christensen, M. K., Zysko, J. & Hansen, J. (2020). A Cross-Cultural Comparison Of Dual Career Environments For Elite Athletes İn Switzerland, Denmark, And Poland. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 18(4), 454-471.
- Lupo, C., Guidotti, F., Goncalves, C. E., Moreira, L., Doupona Topic, M., Bellardini, H. ... & Capranica, L. (2015). Motivation Towards Dual Career Of European Student-Athletes. *European Journal Of Sport Science*, 15(2), 151-160.
- Lupo, C., Mosso, C. O., Guidotti, F., Cugliari, G., Pizzigalli, L. & Rainoldi, A. (2017). The Adapted Italian Version Of The Baller Identity Measurement Scale To Evaluate The Student-Athletes' Identity In Relation To Gender, Age, Type Of Sport, And Competition Level. *Plos One*, 12(1), e0169278.
- Miller, P. S. & Kerr, G. (2002). The Athletic, Academic And Social Experiences Of Intercollegiate Student-Athletes. *Journal Of Sport Behavior*, 25(4), 346-367.
- Purdy, D. A., Eitzen, D. S. & Hufnagel, R. (1982). Are Athletes Also Students? The Educational Attainment Of College Athletes. *Social Problems*, 29(4), 439-448.
- Ryba, T. V., Stambulova, N. B., Selänne, H., Aunola, K. & Nurmi, J. E. (2017). "Sport Has Always Been First For Me" But "All My Free Time Is Spent Doing Homework": Dual Career Styles İn Late Adolescence. *Psychology Of Sport And Exercise*, 33, 131-140.
- Stambulova, N. (2010). Counseling Athletes İn Career Transitions: The Five-Step Career Planning Strategy. *Journal of Sport Psychology in Action*, 1(2), 95-105.
- Stambulova, N. B. & Wylleman, P. (2015). Dual Career Development And Transitions, *Psychology of Sport and Exercise*, 21, 1-134.
- Stambulova, N. B., Engström, C., Franck, A., Linnér, L. & Lindahl, K. (2015). Searching For An Optimal Balance: Dual Career Experiences Of Swedish Adolescent Athletes. *Psychology of Sport and Exercise*, 21, 4-14.
- Storm, L. K., Henriksen, K., Stambulova, N. B., Cartigny, E., Ryba, T. V., De Brandt, K. ... & Erpič, S. C. (2021). Ten Essential Features Of European Dual Career Development Environments: A Multiple Case Study. *Psychology Of Sport And Exercise*, 54, 101918.
- Sum, R. K. W., Tsai, H. H., Ching Ha, A. S., Cheng, C. F., Wang, F. J. & Li, M. (2017). Social-Ecological Determinants Of Elite Student Athletes' Dual Career Development In Hong Kong And Taiwan. *Sage Open*, 7(2), 1-12.
- Şimşek, M. Ş. & Öge, H. S. (2014). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. Konya: Eğitim.
- Taylor, J. & Lavallee, D. (2009). Career Transition Among Athletes: Is There Life After Sports?. In *Applied Sport Psychology: Personal Growth To Peak Performance* (pp. 542-562). New York: McGraw Hill.
- Torregrosa, M., Ramis, Y., Pallarés, S., Azócar, F. & Selva, C. (2015). Olympic Athletes Back To Retirement: A Qualitative Longitudinal Study. *Psychology Of Sport And Exercise*, 21, 50-56.
- Umbach, P. D., Palmer, M. M., Kuh, G. D. & Hannah, S. J. (2006). Intercollegiate Athletes And Effective Educational Practices: Winning Combination Or Losing Effort?. *Research In Higher Education*, 47, 709-733.
- Uslu, T. (2021) Coaching İn The Context Of Positive Psychology: Enhancement Of Performance Perception And Coaching Behaviours With Positive Leadership Through Employee Empowerment İn Organizational Processes, *Fenerbahçe University Journal of Sport Science (FBU-JSS)*, 1(2), 2755.
- Uslu, T. & Çubuk, D. (2015) The Effects Of Knowledge Management And Self-Organization On Organizational Creativity: The Mediating Roles Of Corporate İnnovativeness And Organizational Communications. *International Journal of Organizational*

Leadership, 4(4), 403-413.

- Wylleman, P. & Lavallee, D. (2004). *A Developmental Perspective On Transitions Faced By Athletes*. In M. Weiss (Ed.), *Developmental Sport And Exercise Psychology: A Lifespan Perspective* (pp. 507-527). Morgantown, WV: Fitness Information Tec.
- Wylleman, P. & Reints, A. (2010). A Lifespan Perspective On The Career Of Talented And Elite Athletes: Perspectives On High-Intensity Sports. *Scandinavian Journal Of Medicine & Science In Sports*, 20, 88-94.
- Wylleman, P., De Knop, P. & Reints, A. (2013). *Transitions In Competitive Sports*. In N. L. Holt & M. Talbot (Eds.), *Lifelong Engagement In Sport And Physical Activity* (pp. 63-76). Oxfordshire: Routledge.
- Wylleman, P., Reints, A. & De Knop, P. (2013). *A Developmental And Holistic Perspective On Athletic Career Development*. In P. Sotiradou, & V. De Bosscher (Eds.), *Managing High Performance Sport* (pp. 159–182). New York: Routledge.